

חיוב כהנים במחצית השקל

דעה א.

לדעת בן בוכרי, שהכהנים פטורים ממחצית השקל, והסיבה לכך, כי נאמר "וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֹאכְל" (ויקרא ו' ט"ז), ללמד, שמנחות כהנים אינן נאכלות אלא נשרפות, ומעתה, אם היה לכהנים חלק בקרבנות ציבור, ובכלל זה במנחות ציבור, עומר ושתי הלחם, היה ראוי שישרפו כמנחות כהנים, ומאחר שהן נאכלות, על כרחך לא באו ממעות כהנים, כי הכהנים פטורים ממחצית השקל.

ורבי יהודה אמר טעם נוסף לכך שהכהנים פטורים ממחצית השקל, כי נאמר בענין, "כֹּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים" (שמות ל' י"ג), והכוונה לכל אלו שעברו לפני משה ואהרן להימנות, להוציא את שבט לוי, שלא עברו לפני משה להימנות, אלא הלך הוא לפתחי אהליהם למנותם. [ולפי הטעם הזה, גם הלוויים פטורים ממחצית השקל].

ומכל מקום, העיד בן בוכרי ביבנה, שאף שהכהנים פטורים ממחצית השקל, כל כהן ששוקל, אינו חוטא, כי אין להחשיב את הקרבן הבא מחלקו, כקרבן הבא מנדבת יחיד, כי ודאי מסר את שקלו לציבור יפה יפה, על מנת שלא יהא לו חלק בו, ולכן ניתן להקריב את הקרבנות כדין^א.

דעה ב.

ולדעת רבן יוחנן בן זכאי, אמנם הכהנים היו לומדים מהכתוב, "וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֹאכְל", שאינם מחויבים במחצית השקל, כפי שנתבאר, אולם אין הדין עימהם, כי כשאמרה תורה "וְכֹל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֹאכְל", לא נתכוונה אלא למנחת יחיד של כהן, אבל מנחת ציבור, אף שיש לכהנים בה חלק, נאכלת. [וכן מציינו לענין חטאות המתות, שיש חילוק בין יחיד לציבור, שחטאת יחיד מתה, ואין חטאת ציבור מתה. ומיהו אין מכאן קושיה על דברי רבי יהודה הסובר כבן בוכרי, כי לדעתו, אין חילוק, שכן לדעתו גם חטאת ציבור מתה].

ואמר רבי ברכיה, שרבן יוחנן בן זכאי למד, שכהנים חייבים במחצית השקל, מהכתוב "זֶה יִתְּנוּ" (שמות ל' י"ג) שהוא נדרש בגימטריה י"ב, ומכאן שכל שנים עשר שבטים חייבים במחצית השקל.

^א ומהטעם הזה, שודאי מסר לציבור יפה יפה, מובן מדוע ניתן לאכול את מנחות הציבור, ואינן נחשבות כמנחות כהן, אף על פי שנתן שקלו.